

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie 06.04.2022 nr 4/95

Arvamuse esitamine Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni kohta seoses kaupade säästva tarbimisega

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni kohta seoses kaupade säästva tarbimisega (edaspidi: Konsultatsioon), millega komisjon soovib tagasisidet, kuidas edendada ringmajandust ja säästvat tarbimist ning selles vaates muuta direktiivi (EL) 2019/771. Oleme Konsultatsiooniga tutvunud ning järgnevalt esitame oma kommentaarid ja märkused.

1. Kaubanduskoda nõustub Konsultatsiooni eesmärgiga edendada ringmajandust ja kaupade säästvat tarbimist. Kaubanduskoja liikmed on seisukohal, et Konsultatsiooni eesmärgi saavutamiseks peaks edendama toodete parandamist uue ostmise asemel ka juhul, kui puudused ilmnevad 2 aastat pärast asja tarbijale üleandmist. Samuti on kaubandusettevõtted seisukohal, et tuleb edendada seadusest tuleneva garantiiga hõlmatud toote puuduste puhul toote parandamist selle asendamise asemel ning ka taastatud kaupade ostu ja kasutamist.
2. Konsultatsiooniga pakkus komisjon välja mitmeid meetmeid, kuidas võiks kaupade ostujärgse kasutusaja pikendamiseks muuta kaupade müügi direktiiviga (EL) 2019/771 reguleeritud seadusest tulenevat garantiid ning tarbija õigusi kauba puuduse tekkimisel. Kaubanduskoja liikmed on seisukohal, et kaupade ostujärgse kasutusaja pikendamiseks oleksid tõhusaimad meetmed toote katki minemisel esmalt selle parandamine asendamise asemel ning seda ka garantiiga hõlmatud toodete puhul, samuti ettevõtjate julgustamine vabatahtlikult tooteid parandama ja taastatud toodete kasutamist propageerima. Lisaks leiavad liikmed, et puudusega toote asendamine taastatud tootega võiks olla tõhus meede. Kaubanduskoda ei poolda seadusest tuleneva garantii taas kehtestamist pärast toote parandamist ega samasuguse seadusest tuleneva garantii kehtestamist uutel ja kasutatud toodetel. Soovime juhtida tähelepanu ka asjaolule, et tootjad on tooted teinud teatud kasutusajaga ning selle aja järgselt on toote osad liiga kulunud, seega ei ole parandamise järel mõistlik taas kehtestada uue töödega samasugust garantiid.

3. Konsultatsiooniga teeb komisjon ettepaneku kehtestada uus tarbijaõigus, mis annaks tarbijale õiguse toote parandamisele ka juhul, kui parandamine ei ole hõlmatud hetkel kehtiva garantii regulatsiooniga, sh kui puudus ilmneb kahe aasta möödudes või puudust ei olnud toote üleandmise ajal, vaid selle on tekitanud toote tavapärane kulumine või selle väärkasutus (uus parandamisõigus). Kaubanduskoja liikmed ei ole nõus uue parandamisõiguse ideega, mis kehtiks tarbijale tavapärase kulumisega või väärkasutamisest tekkinud vigade parandamisele. Toote tavapärasest kulumisest ja väärkasutamisest tekkinud vigade parandamine peab jääma tarbija vastutada. Siinkohal märgime ära, et väärast kasutamisest tekkinud rikete ja vigade vähendamiseks tuleks tegeleda (tootjapoolsete) kaupade juhendite kõikuva kvaliteediga ja tarbija teadlikkuse tõstmisega, et juhendeid loetaks ning tarbija mõistaks, kuidas toodet kasutada tuleb.
4. Leiame, et tarbijal võiks olla õigus nõuda toote parandamist uue parandamisõiguse alusel, kui puudused ilmnevad pärast seadusest tuleneva garantii lõppemist ning uus parandamisõigus võiks kehtida vaid suurtele kodumasinatele, sõidukitele ja elektroonikale. Kaubandusettevõtted on seisukohal, et parandamise peaks sel juhul korraldama tootja või müüja ja tootja koos. Selles osas, kui kaua peaks uus parandamisõigus tarbija jaoks kehtima, puudus liikmete seas üksmeel. Mõnede liikmete arvates peab parandamisõiguse periood sõltuma toote liigist, samas osade hinnangul peab aeg sõltuma puuduse põhjusest. Osade liikmed on hoopis seisukohal, et parandamisõiguse minimaalne aeg tuleb kehtestada seadusega. Seejuures ei ole Kaubanduskoja liikmed nõus tasuta parandamisõigusega, vaid on arvamisel, et parandamise hind peab sisaldama nii kõiki parandamiskulusid kui ka mõistlikku kasumimarginaali, sest ettevõtjad teevad toodete parandamisele mitmeid kulusi, mida müügihinda määrares ei ole neil võimalik arvestada (seega ei ole võimalik parandamiskulude võrra hinda tõsta). Näiteks mõjutab toote parandamise kulusid vajadus toode puhastada või õlitada, samuti välja vahetavate osade arv ning maksumus ja varuosade kättesaadavus, mis kõik on ettevõttele täiendav halduskoormus ning mõistlik kasumimarginaal edendaks parandamise suuremat kasutusele võtmist.
5. Soovime juhtida tähelepanu asjaolule, et väga palju tooteid, näiteks väiksem kodutehnika on tihti toodetud sellisel viisil, et seda ei ole müüjal võimalik lahti võtta ja parandada. Samuti ei ole võimalik tekstiil – ja jalatsikaupadel põhimaterjali parandada viisil, et toode oleks taas uue vääriline. Sellest tulenevalt on Kaubanduskoda seisukohal, et komisjon peab parandamisõiguse reeglistiku loomisel kindlasti hindama, milliste toodete parandamine on praktikas võimalik, et õigusakt ei kohustaks ettevõtteid täitma reegleid, mis on ebamõistlikud või mida pole üldse võimalik täita.
6. Kaubanduskoja hinnangul tuleb arvestada, et toodete müüjad ei saa vastutada kaupade pikema kasutusea eest. Tootjate sõnul tuleneb toodete lühike eluiga tehnika kiirest arengust, mistõttu toodetakse ca 5-aastase kasutusajaga tooteid ja eeldatakse, et need vahetatakse uute vastu välja. Lisaks mängivad rolli toote

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

disain ning tarbekaupade tootmises valitsev tugev hinnasurve ja konkurents, mis tarbimisühiskonna tingimustes on loonud eeldused lühikese elueaga kaupade tootmisele. Seega näeme, et kaupade säästva tarbimise edendamiseks peab põhjalikult analüüsima, kuidas mõjutab üks Euroopa Liidu õigusakt kogu maailma tootjaid, kelle kaupu müüakse Euroopa Liidus, muutma oma toodete loomise protsessi, et nende kasutusaeg oleks pikem ja neid oleks võimalik parandada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Ann Raun ann.raun@koda.ee 604 0072